

ה כ נ ס ת

מסקנות

ועדת החוץ והביטחון בעקבות החלטה על דיון מהיר

ו' אדר א', תשע"ו
15 בפברואר 2016

הכנסת העשרים
מושב שני

בנושא: סגירת הפנימיות הצבאיות

של חברי הכנסת: ענת ברקו ואראל מרגלית

ביום כ"ח בשבט תשע"ו, 7 בפברואר 2016, קיימה מליאת ועדת החוץ והביטחון דיון בהצעה לדיון מהיר בנושא סגירת הפנימיות הצבאיות (הצעה מס' 1945 של חה"כ ענת ברקו והצעה מס' 1967 של חה"כ אראל מרגלית).

חה"כ ענת ברקו, ציינה בפתח דבריה כי בחינת החלטותיו האחרונות של צה"ל מעלה שצה"ל החליט להתנתק מתפקידו החברתי במדינת ישראל. כמו כן, העלתה את השאלה מדוע לסגור משהו שעובד טוב, תוך ציון אלופים, מפקדים, קצינים ונופלים בוגרי פנימיות צבאיות. חה"כ ברקו ביקשה במיוחד לבחון את השארת הפנימייה הצבאית שליד ביה"ס הריאלי בחיפה בעלות שנתית של 8 מלש"ח בלבד, היות שמדובר במסגרת ייחודית לחילוניים, בעוד שבזרם הדתי-ציוני קיימות חלופות שאין בזרם החילוני.

האלוף (בדימוס) גיורא רום ציין כי הוא מכבד את החלטת הרמטכ"ל, אך חולק עליה, תוך הדגשת ההכשרה הפיקודית-מבצעית הניתנת לבוגרי הפנימיות בגיל שניתן לעצב את אישיותם. האלוף רום שם דגש על המקצוענות המבצעית הנרכשת במסגרת הפנימיות וכי מי שלא מקצוען עלול להיפגע בקרב. עוד ציין כי שיעורם הגבוה בקצונה בצה"ל היא מעבר לכל אוכלוסייה אחרת שמתגייסת, וכי מדובר בקבוצת עלית שצה"ל יאבד.

סרן (במיל') ברקת שמאי, בוגרת פנימייה צבאית, הדגישה גם היא את שנות התיכון כשנים קריטיות לעיצוב הבוגרים, לעומת בוגרי מכינות צבאיות שאליהן מגיעים בגיל שהאישיות כבר מעוצבת. עוד הדגישה, כי מדובר בבוגרים שמיועדים כולם לחילות השדה בלבד.

סרן שמאי הצטרפה לדברי חה"כ ברקו, כמו גם של נוכחים נוספים, כי מדובר בבוגרים מהפריפריה ולעיתים ממעמד סוציו-אקונומי נמוך שאלמלא הפנימיות נתיב חייהם ישתנה ולא בטוח שתינתן להם הזדמנות לקשור את חייהם למקצוע הצבאי הקרבי.

עו"ד אבי חימי, בוגר פנימיית הריאלי בחיפה סקר רשימה של נופלים, ביניהם מח"טים ומג"דים, בוגרי פנימיות – כולם בני הפריפריה. לדברי עו"ד חימי "בשל לחץ תקציבי, הסכין נפלה במקום הלא נכון" וכי מדובר בהתנתקות של צה"ל מהחברה. לסיום דבריו הדגיש כי הרמטכ"ל לשעבר גבי אשכנזי, כמו גם שורת אלופים, הם בוגרי פנימיות צבאיות וזהו ביטוי ישיר לתרומת הפנימיות לביטחון ישראל.

יוחנן רענן, נציג הורי תלמידים בפנימיות הצבאיות, הגדיר את ההחלטה כ"טעות אנוש" שלא התבססה על ראייה מפוכחת של נתונים. מר רענן הדגיש את תפקיד הפנימיות ככור היתוך של החברה הישראלית על כלל גווניה המגדריים, הדתיים והעדתיים, ומכך נובעת התרומה לצה"ל ולכלל החברה בישראל.

מפקד המכללות, האלוף תמיר היימן, פירט כי מדובר בהחלטה הנשענת על תהליך חשיבה ארוך בצה"ל, שתחילתו בכמה חודשי עיצוב רעיוני, ואחריתו בחצי שנה נוספת עבור תכנונו. האלוף היימן הדגיש כי מדובר בתהליך הדרגתי שכלל התלמידים היום יסיימו כבוגרי פנימייה וינתן פתרון גם לסגל המקצועי בהן. האלוף היימן קשר את הצמצום התקציבי עמו מתמודד צה"ל במסגרת תר"ש גדעון וההחלטה על מיקוד ביכולות ליבה, עם ההחלטה על סגירת הפנימיות.

האלוף היימן פירט מסגרות לוחמות רבות באוויר וביבשה שהוחלט על סגירתן במסגרת הצמצומים וההתמקדות ביכולות ליבה, ולכן במקום לסגור עוד יחידות לוחמות נוספות, הוחלט על סגירת הפנימיות הצבאיות.

האלוף היימן ציין כי מספר הבוגרים המגיעים לקצונה מדי שנה בשנה, אינו מהווה שינוי בהשוואה ליתר אוכלוסיית הקצונה בצה"ל.

חה"כ מרדכי יוגב העלה בהקשר זה את הצורך לבחון את הקצאת המשאבים בין משרד החינוך למשרד הביטחון.

חה"כ אייל בן-ראובן דיבר על הקשר המיוחד שבין צה"ל לנוער מצוין שקושר את עצמו לשירות ארוך בצה"ל בתפקידי לחימה ופיקוד, בשעה שמקצוע הפיקוד היום הפך למורכב ולמסובך יותר מבעבר. עוד הוסיף, כי ההסתכלות על תרומתם צריכה להיבחן לא רק בכמה מהם מתגייסים לצה"ל או ניגשים לקצונה מדי שנה בשנה, אלא בהיקף החיילים שהם מחנכים למקצוע הלחימה. חה"כ בן-ראובן ציין כי יש להיאחז בציפורניים במושג צבא העם ויישומו, וכי הפנימיות הן כלי לכך וקרא לישיבה של הוועדה או הממשלה עם הרמטכ"ל בנושא. חה"כ ברקן הצטרפה לבקשה זו.

בסיום הדברים ציין האלוף היימן כי מקצוע הפיקוד הוא באחריות צה"ל, וזה אינו מסתמך על הכשרות קודמות לשירות הצבאי. האלוף הבהיר את שותפות צה"ל לראיית בוגרי הפנימיות כקבוצת איכות, אך הבהיר כי סגירת הפנימיות לא תעלים את איכותם.

סיכום יו"ר הוועדה, חה"כ צחי הנגבי:

- יש החלטות שניתן לבטל לאחר בחינת התוצאות בפועל, ואילו מהדיון עולה כי ייתכן שמדובר בהחלטה בלתי הפיכה שלא ניתן יהיה עוד לתקן.
- קיים קונצנזוס נדיר בין כלל חברי הוועדה - אופוזיציה וקואליציה, ימין ושמאל - הן בדבר תרומתן הערכית-חברתית והפיקודית-מבצעית של הפנימיות הצבאיות לחילות השדה, והן בדבר הצורך לבחון מחדש את ההחלטה על סגירת הפנימיות בפורום שיקבע בצה"ל.
- מסקנות הוועדה ישוגרו לעיונו של שר הביטחון.

המסקנות הונחו על שולחן הכנסת ביום:

ו' אדר א', תשע"ו

15 פברואר 2016